

EUROPOS CENTRINIS BANKAS

EUROSISTEMOS EKSPERTŲ MAKROEKONOMINĖS PROGNOZĖS EURO ZONAI

Remdamiesi turima iki 2005 m. gegužės 20 d. informacija, Eurosistemos ekspertai numatė euro zonos makroekonominę raidą¹. Numatoma, kad 2005 m. metinis realusis BVP vidutiniškai didės 1,1–1,7%, 2006 m. – 1,5–2,5%. Numatoma, kad 2005 m. bendras suderintas vartotojų kainų indeksas (SVKI) vidutiniškai didės 1,8–2,2%, 2006 m. – 0,9–2,1%.

Eurosistemos ekspertų makroekonominės prognozės pagrįstos prielaidomis dėl palūkanų normų, valiutų kursų, naftos kainų, pasaulinės prekybos už euro zonos ribų ir fiskalinės politikos. Pirmiausia daroma techninė prielaida, kad prognozės laikotarpiu trumpalaikės rinkos palūkanų normos ir dvišaliai valiutų kursai bus dvi savaites iki gegužės 17 d. vyrausių lygių. Techninės prielaidos dėl ilgalaikių palūkanų normų, naftos ir ne energetikos žaliavų kainų grindžiamos rinkos lūkesčiais iki gegužės 17 d.² Fiskalinės politikos prielaidos pagrįstos atskirų euro zonos šalių nacionalinių biudžetų planais. Jos apima visas politikos priemones, kurias jau patvirtino parlamentai arba kurios yra išsamiai apibrėžtos ir greičiausiai bus patvirtintos.

Kadangi su kiekvieno kintamojo prognozėmis yra susijęs neapibrėžtumas, pateikiamos kiekvieno iš jų tikėtinos ribos. Jos pagrįstos skirtumu tarp faktinių rezultatų ir keleto ankstesnių metų rengtų prognozių. Ribos yra dvigubai platesnės už šių skirtumų vidutinę absoliučią vertę.

TARPTAUTINĖ APLINKA

Tikimasi, kad 2005 m. ir 2006 m. euro zonos išorės aplinka bus palanki. JAV realusis BVP turėtų sparčiai augti, tačiau truputį lėčiau negu 2004 m. Azijos šalyse, išskyrus Japoniją, realiojo BVP augimo tempas ir toliau turėtų būti gerokai didesnis negu pasaulio vidurkis, nors mažesnis negu praėjusiais metais. Numatoma, kad daugelyje didžiųjų šalių augimas ir toliau bus dinamiškas. Be to, tikimasi, kad 2004 m. gegužės 1 d. į ES įstojusių šalių ekonomika sparčiai augs ir toliau.

Vertinama, kad vidutinis metinis *pasaulio realiojo BVP augimas, išskyrus euro zoną*, 2005 m. bus 4,8%, o 2006 m. – 4,6%. Numatoma, kad augimas *euro zonos eksporto rinkose* 2005 m. bus apytikriai 8,3%, o 2006

¹ Eurosistemos ekspertų makroekonominės prognozės kartu rengia ECB ir euro zonos nacionalinių centrinių bankų ekspertai. Tai du kartus per metus rengiama informacija Valdančiajai tarybai ekonomikos plėtrai ir rizikos kainų stabilumui įvertinti. Daugiau informacijos apie taikytą tvarką ir metodus pateikta „A guide to Eurosystem staff macroeconomic projection exercises“, ECB, 2001 m. birželio mėn.

² Daroma prielaida, kad trumpalaikės palūkanų normos, tiksliau – 3 mėn. EURIBOR, prognozės laikotarpiu nesikeis ir bus 2,13%. Remiantis technine pastovaus valiutos kurso prielaida, taip pat manoma, kad prognozės laikotarpiu euro ir JAV dolerio keitimo kursas nesikeis ir bus 1,29, o euro efektyvusis keitimo kursas bus 1,4% didesnis negu 2004 m. vidurkis. Su euro zonos 10 metų nominaliųjų vyriausybės obligacijų pelningumu susiję rinkos lūkesčiai leidžia tikėtis, kad pajamingumas didės nuo vidutiniškai 3,6% (2005 m.) iki beveik 3,8% (2006 m.). Daroma prielaida, kad ne energetikos žaliavų kainos JAV doleriais 2005 m. vidutiniškai pakils 5,4%, o 2006 m. – 1,3%. Sprendžiant pagal ateities sandorių rinką, numatoma, kad vidutinės metinės naftos kainos bus 50,6 JAV dolerio už barelį (2005 m.) ir 50,7 JAV dolerio už barelį (2006 m.).

m. – 7,3%. Taip pat numatoma, kad, toliau augant pasaulio ekonomikai, ir dėl didesnių žaliavų kainų infliacija už euro zonos ribų truputį padidės.

NUMATOMAS REALIOJO BVP AUGIMAS

Remiantis išankstiniu Eurostat įverčiu, šių metų pirmąjį ketvirtį euro zonos realiojo BVP augimas, palyginti su ankstesniu ketvirčiu, yra 0,5%, o 2004 m. ketvirtąjį ketvirtį jo augimas buvo 0,2%. Manoma, kad didesnį augimą iš dalies lemia statistinis poveikis, susijęs su koregavimu dėl darbo dienų, ir antrąjį ketvirtį augimas, palyginti su ankstesniu ketvirčiu, turėtų vėl sumažėti. Prognozės pagrįstos nuomone, kad 2004 m. pabaigoje augimas pradėjo lėtėti daugiausia dėl pabrangusio euro ir didesnių naftos kainų pavėluoto poveikio. Tikimasi, kad ateityje šis poveikis išnyks, todėl numatoma, kad per kelis ketvirčius augimas vėl bus beveik 0,5%. 2005 m. numatomas 1,1–1,7% vidutinis metinis realiojo BVP augimas, o 2006 m. – 1,5–2,5%. Numatoma, kad prognozės laikotarpiu didėjantis eksportas, jei, kaip numatoma, nemažės užsienio paklausa, ir toliau skatins ūkio aktyvumą, o vidaus paklausa turėtų palengva didėti.

Vertinama, kad vienos iš BVP vidaus išlaidų sudedamųjų dalių – *privataus vartojimo* – vidutinis metinis augimas 2005 m. bus 1,2–1,6%, nes nedaug padidėjusios pajamos ir didelės energijos kainos mažina namų ūkių perkamąją galią. 2006 m. numatomas vartojimas padidės 1,0–2,2%. Namų ūkių realiųjų disponuojamųjų pajamų augimą paspartins labiau didėjantis užimtumas, mažesnė infliacija ir teigiama pajamų iš kapitalo įtaka. Tikimasi, kad prognozės laikotarpiu taupymo lygis truputį padidės, iš dalies dėl sumažėjusio vartojimo ir abejonių dėl viešųjų finansų plėtros bei ilgo laikotarpio visuomenės sveikatos priežiūros ir pensijų sistemos perspektyvų.

Vertinama, kad 2005 m. vidutinis metinis *investicijų į pagrindinį turtą* augimo tempas bus 0,5–2,7%, o 2006 m. – 1,9–5,1%. Tikimasi, kad labiau padidės *verslo investicijos*, kurias turėtų paskatinti palankios skolinimosi sąlygos ir didesnis įmonių pelnas. Numatoma, kad *privatios gyventojų investicijos* prognozės laikotarpiu turėtų ir toliau šiek tiek didėti.

Vertinama, kad *eksporto*, kuris apima prekybą euro zonoje, 2005 m. vidutinis metinis augimo tempas bus 3,1–5,9%, o 2006 m. – 4,5–7,7%. Tikimasi, kad ne euro zonos eksporto rinkos dalis truputį sumažės dėl praeityje brangusio euro pavėluoto poveikio ir bendrai dėl didesnės pasaulinės konkurencijos. Numatoma, kad 2005 m. vidutinis metinis *importo* augimo tempas bus mažesnis negu eksporto, o 2006 m. importas ir eksportas didės panašiai. Atsižvelgus į viską, tikimasi, kad prognozės laikotarpiu grynoji prekyba turės nedidelį teigiamą poveikį BVP augimui.

Numatoma, kad prognozės laikotarpiu *užimtumas* šiek tiek didės. Kartu tikimasi, kad dėl gerėjančių įsidarbinimo galimybių ir kai kuriose euro zonos šalyse vykdomų struktūrinių darbo rinkos reformų didės darbo pasiūla. Apskritai numatoma, kad nedarbo lygis turėtų pradėti mažėti 2006 m.

NUMATOMA KAINŲ IR SĄNAUDŲ RAIDĄ

Numatoma, kad 2005 m. bendras SVKI vidutiniškai didės 1,8–2,2%, o 2006 m. – 0,9–2,1%. SVKI pagrindu apskaičiuota infliacija 2006 m. sumažės iš dalies dėl siūlomos sveikatos apsaugos sistemos reformos

Nyderlanduose statistinės interpretacijos. Vertinama, kad dėl šio veiksnio poveikio bendra euro zonos SVKI pagrindu apskaičiuota infliacija sumažės 0,2 procentinio punkto.

Numatoma kainų raida taip pat priklauso nuo kelių kitų veiksnių. Pirma, remiantis prielaidomis dėl naftos kainų, prognozuojama, kad 2005 m. energijos sudedamoji dalis labai didins SVKI pagrindu apskaičiuotą infliaciją. Tačiau pagal techninę prielaidą dėl naftos kainų stabilizavimo, tikimasi, kad šis poveikis iki 2006 m. pabaigos išnyks. Antra, manoma, kad nominalusis vienam darbuotojui tenkantis atlygis prognozės laikotarpiu didės nedaug. Šiose makroekonominėse prognozėse ne tik atsižvelgiama į dabartinį darbo užmokesčio nustatymą ir numatomą nedidelį darbo rinkos sąlygų pagerėjimą, bet jos taip pat yra pagrįstos prielaida, kad praities kainų didėjimo antrinis poveikis nominaliajam atlygiui nepasireikš. Trečia, numatoma realiojo BVP ir užimtumo raida leidžia manyti, kad darbo našumas lėtai kils. Dėl tokio darbo užmokesčio ir našumo kitimo, tikimasi, kad 2005 m. ir 2006 m. vienetinės darbo sąnaudos didės nedaug. Ketvirta, manoma, kad administruojamų kainų ir netiesioginių mokesčių įtaka infliacijai bus mažesnė negu ankstesniais metais.

Makroekonominės prognozės

(vidutiniai metiniai pokyčiai, procentais)¹

	2004	2005	2006
SVKI	2,1	1,8–2,2	0,9–2,1
Realusis BVP	1,8	1,1–1,7	1,5–2,5
Privatus vartojimas	1,1	1,2–1,6	1,0–2,2
Valdžios sektoriaus vartojimas	1,3	0,4–1,4	1,1–2,1
Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas	1,7	0,5–2,7	1,9–5,1
Eksportas (prekės ir paslaugos)	6,1	3,1–5,9	4,5–7,7
Importas (prekės ir paslaugos)	6,1	2,6–6,0	4,4–7,8

¹ Kiekvieno kintamojo ir laikotarpio ribos pagrįstos vidutiniu absoliučiu skirtumu tarp faktinių rezultatų ir euro zonos centrinių bankų praeityje atliktų prognozių. Numatoma realiojo BVP ir jo sudedamųjų dalių raida pagrįsta dėl darbo dienų pakoreguotais duomenimis. Į numatomą eksporto ir importo raidą įtraukta prekyba euro zonoje.

1 intarpas

PALYGINIMAS SU ECB EKSPERTŲ 2005 M. KOVO MĖN. MAKROEKONOMINĖMS PROGNOZĖMS

Palyginti su 2005 m. kovo mėn. makroekonominėmis prognozėmis, numatytos truputį mažesnės realiojo BVP augimo 2005 m. ir 2006 m. ribos.

2005 m. numatytos SVKI ribos atitinka 2005 m. kovo mėn. makroekonominės prognozės. 2006 m. numatytos šiek tiek mažesnės ribos, o tai pirmiausia rodo anksčiau minėtos siūlomos olandų sveikatos apsaugos sistemos reformos poveikį. Prognozės dėl vienetinių darbo sąnaudų keitėsi nedaug.

Makroekonominių prognozių palyginimas

(vidutiniai metiniai pokyčiai, procentais)

	2004	2005	2006
SVKI – 2005 m. kovo mėn.	2,1	1,6–2,2	1,0–2,2
SVKI – 2005 m. birželio mėn.	2,1	1,8–2,2	0,9–2,1
Realusis BVP – 2005 m. kovo mėn.	1,8	1,2–2,0	1,6–2,6
Realusis BVP – 2005 m. birželio mėn.	1,8	1,1–1,7	1,5–2,5

2 intarpas

KITŲ INSTITUCIJŲ PROGNOZĖS

Euro zonos prognozes sudaro įvairios institucijos – tiek tarptautinės organizacijos, tiek privataus sektoriaus institucijos. Tačiau šios prognozės nėra visiškai palyginamos tarpusavyje ar su Eurosistemos ekspertų makroekonominėmis prognozėmis, nes jos buvo parengtos skirtingu metu, be to, taikomi nevienodi metodai fiskalinių, finansinių ir išorinių kintamųjų prielaidoms, įskaitant naftos kainas, parengti. *Consensus Economics Forecasts* ir *ECB Survey of Professional Forecasters* prognozės pagrįstos įvairiomis neapibrėžtomis prielaidomis. Priešingai Eurosistemos ekspertų makroekonominėms prognozėms, kitoms prognozėms paprastai nedaro įtakos prielaida, kad trumpalaikės palūkanų normos nesikeis prognozės laikotarpiu.

Nors prielaidos skiriasi, euro zonos metinio BVP augimo 2005 m. ir 2006 m. prognozės yra panašios. Kitų institucijų parengtose prognozėse bendrai teigiama, kad 2005 m. euro zonos metinis BVP padidės 1,2–1,6%, o 2006 m. – 1,9%–2,3%.

Nereikėtų pamiršti, kad Eurosistemos ekspertų makroekonominėse prognozėse ir EBPO prognozėse pateikti dėl darbo dienų pakoreguoti metiniai augimo tempai, o Europos Komisija ir TVF skelbia dėl darbo dienų nekoreguotus metinio augimo tempus. Kitose prognozėse nenurodoma, ar pateikti duomenys dėl darbo dienų pakoreguoti, ar ne. 2004 m. dėl darbo dienų nekoreguotas euro zonos BVP metinis augimo tempas buvo apie ¼ procentinio punkto didesnis negu dėl darbo dienų pakoreguotas augimo tempas, nes tais metais buvo daugiau darbo dienų.

A lentelė. Euro zonos realiojo BVP augimo prognozių palyginimas

(vidutiniai metiniai pokyčiai, procentais)

	Paskelbta	2004	2005	2006
Europos Komisija	2005 m. balandžio mėn.	2,0	1,6	2,1
TVF	2005 m. balandžio mėn.	2,0	1,6	2,3
EBPO	2005 m. gegužės mėn.	1,8	1,2	2,0
<i>Consensus Economics Forecasts</i>	2005 m. gegužės mėn.	1,8	1,5	1,9
<i>Survey of Professional Forecasters</i>	2005 m. balandžio mėn.	1,8	1,6	2,0

Šaltiniai: European Commission Economic Forecasts, Spring 2005; IMF World Economic Outlook, April 2005; OECD Economic Outlook No 77, Preliminary Edition; Consensus Economics Forecasts ir the ECB's Survey of Professional Forecasters. Europos Komisijos prognozėse ir TVF World Economic Outlook pateikiami dėl darbo dienų nepakoreguoti augimo tempai.

Prognozėse numatoma, kad 2005 m. vidutinė metinė SVKI pagrindu apskaičiuota infliacija bus 1,8%–1,9%, o 2006 m. – 1,3%–1,8%.

B lentelė. Euro zonos bendros SVKI pagrindu apskaičiuotos infliacijos prognozių palyginimas

(vidutiniai metiniai pokyčiai, procentais)

	Paskelbta	2004	2005	2006
Europos Komisija	2005 m. balandžio mėn.	2,1	1,9	1,5
TVF	2005 m. balandžio mėn.	2,2	1,9	1,7
EBPO	2005 m. gegužės mėn.	2,1	1,8	1,3
<i>Consensus Economics Forecasts</i>	2005 m. gegužės mėn.	2,1	1,8	1,7
<i>Survey of Professional Forecasters</i>	2005 m. balandžio mėn.	2,1	1,9	1,8

Šaltiniai: European Commission Economic Forecasts, Spring 2005; IMF World Economic Outlook, April 2005; OECD Economic Outlook No 77, Preliminary Edition; Consensus Economics Forecasts ir the ECB's Survey of Professional Forecasters.

Europos centrinis bankas
 Spaudos ir informacijos skyrius
 Kaiserstrasse 29, D-60311 Frankfurt am Main
 Tel.: +49 69 1344 7455, Faksas: +49 69 1344 7404
 Internetas: <http://www.ecb.int>

Naudoti leidžiama tikta nurodžius šaltinį.